

TRUYỀN ĐƠN - MỘT HÌNH THỨC ĐẤU TRANH HIỆU QUẢ CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TRƯỚC NĂM 1945

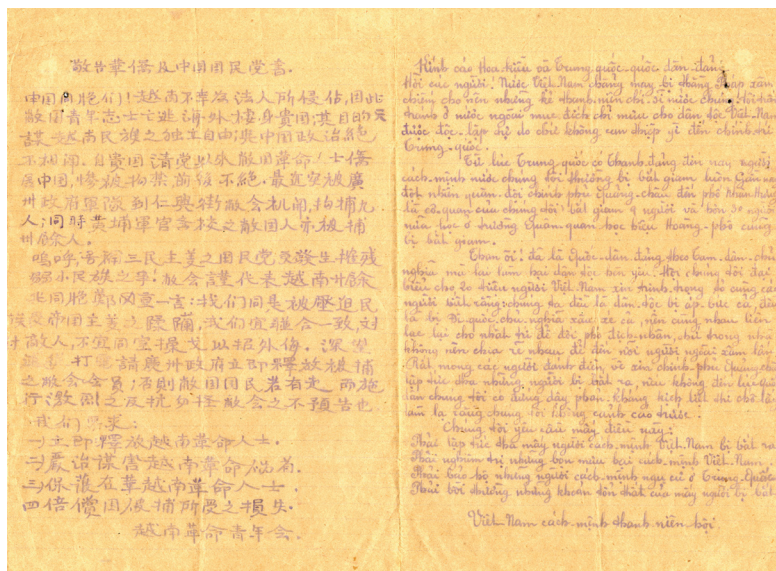
*Hoàng Ngọc Chính**

Trong sự nghiệp cách mạng, Đảng Cộng sản Việt Nam đã rất coi trọng đến việc tuyên truyền, vận động cách mạng. Việc tuyên truyền vận động cách mạng của Đảng được thực hiện bằng nhiều hình thức linh hoạt, phù hợp với hoàn cảnh lịch sử ở từng giai đoạn. Trong đó việc sử dụng truyền đơn để tuyên truyền cách mạng là một hình thức phổ biến, phù hợp với đặc điểm, hoàn cảnh lịch sử trước năm 1945. Trước năm 1945, cùng với báo chí bí mật, truyền đơn của Đảng giữ một vai trò quan trọng trong công tác tuyên truyền, vận động quần chúng theo Đảng, đấu tranh chống đế quốc, phong kiến tay sai, làm nên cuộc tổng khởi nghĩa tháng Tám thành công. Khác với báo chí bí mật, truyền đơn phát tán rộng rãi, nhưng địch ra sức truy lùng, thu giữ nên việc sưu tầm loại hình này rất khó khăn. Theo số liệu kiểm kê hiện tại trong kho văn bản của Bảo tàng Lịch sử Quốc gia chỉ còn lưu giữ khoảng hơn 180 loại truyền đơn (bản gốc) trước năm 1945 trong đó có 69 loại có ký tên Việt Nam Cộng sản Đảng, Đảng Cộng sản Việt Nam, Đông Dương Cộng sản Đảng, Đảng Cộng sản Đông Dương. Các hiện vật này đã tái hiện một giai đoạn cách mạng thời kỳ tiền khởi nghĩa. Từ phong trào giải phóng dân tộc dưới sự lãnh đạo của các tổ chức cộng sản, các tổ chức tiền thân đến quá trình vận động thành lập Đảng, từ cao trào Xô Viết - Nghệ Tĩnh (1930-1931), đến cao trào Mặt trận dân chủ (1936-1939), cao trào giải phóng dân tộc tiến tới Tổng khởi nghĩa giành chính quyền (1939-1945). Về hình thức, các tờ truyền đơn được in bằng chữ quốc ngữ, chữ Hán, chữ Pháp theo lối thủ công như in thạch, in li-tô trên nền giấy nén. Qua nhiều thập kỷ, có bản đã sờn rách, màu mực đã phai nhưng phần lớn vẫn giữ được nguyên vẹn phần nội dung. Đọc các tờ truyền đơn chúng ta cảm nhận thấy trí lực của các bậc tiền bối cách mạng thể hiện trên từng câu chữ, hết sức ngắn gọn, súc tích, dễ hiểu và có sức truyền cảm mạnh mẽ đến đông đảo quần chúng nhân dân. Nội dung của truyền đơn luôn thay đổi và phát triển theo tiến trình cách mạng Việt Nam với các khẩu hiệu như:

* Phó Trưởng phòng Tư liệu - Thư viện, Bảo tàng Lịch sử Quốc gia

Tuyên truyền về tôn chỉ, mục đích của Đảng với nội dung:

- Đánh đổ chủ nghĩa đế quốc Pháp
- Đánh đổ phong kiến Nam triều
- Làm cho nước Việt Nam hoàn toàn độc lập
- Tổ chức chính phủ công, nông, binh
- Đánh đổ chiến tranh đế quốc
- Ủng hộ liên bang Xô viết

Truyền đơn của Đông Dương Cộng sản Đảng kêu gọi thợ thuyền, binh lính kỷ niệm Cách mạng tháng Mười Nga năm 1929

Đòi quyền lợi dân sinh, dân chủ, tự do cho nhân dân:

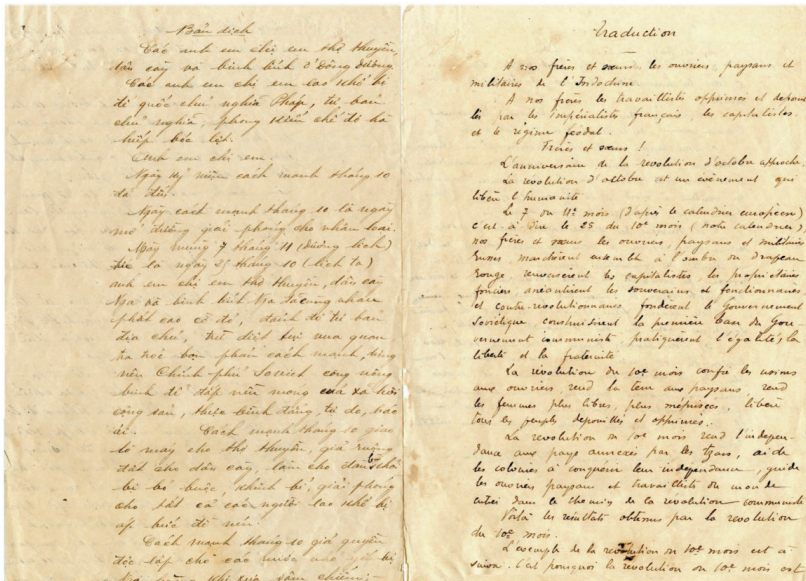
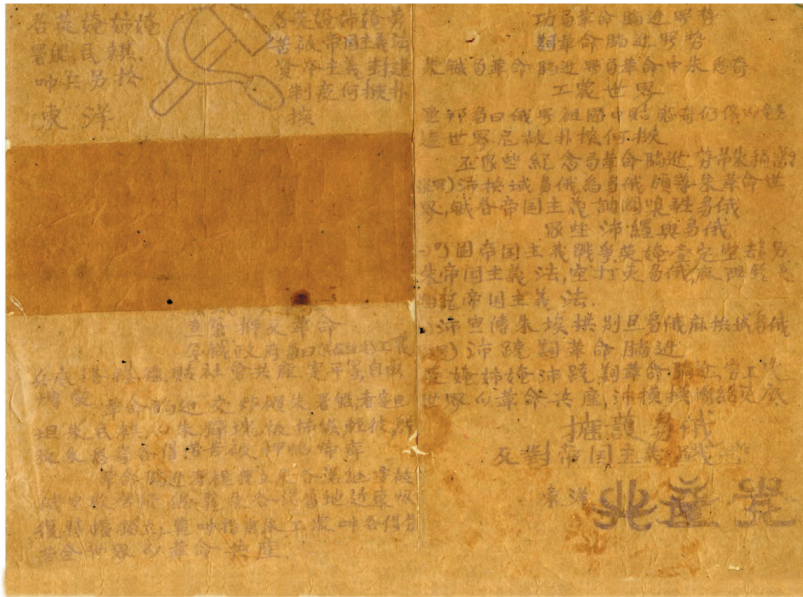
- Giảm sưu thuế
- Thực hiện ngày làm 8 giờ, chống đánh đập, cúp phạt, chống giãn thợ.
- Giao nhà máy, hầm lò cho công nhân, ruộng đất cho dân cày
- Đòi tự do biểu tình, bãi công, bãi khóa, tự do lập hội...

Kêu gọi mọi tầng lớp nhân dân đứng lên phản đối chế độ cai trị hà khắc của đế quốc Pháp:

- Phản đối đế quốc chiến tranh, phản đối thực dân Pháp tự động bắn giết thợ thuyền, dân cày, đàn áp dã man những người biểu tình ở nhà máy diêm Bến Thủy, Nghi Lộc, Hưng Nguyên.
- Phản đối bắt lính và đem lính Việt Nam đi chiến đấu ở nước ngoài, phản đối lệ tuần canh gác các làng, mộ phu đi Tân Đảo và các đồn điền ở Nam Kỳ, phản đối việc bắt giam người thân của những người tham gia cách mạng...

Gắn cách mạng Việt Nam với phong trào cách mạng thế giới:

- Nội dung tuyên truyền về ý nghĩa ngày Quốc tế Lao động 1/5
- Cách mạng tháng Mười Nga (7/11)
- Thành lập Quốc tế Cộng sản (19/3)
- Kỷ niệm Công xã Paris, Công xã Quảng Châu
- Phản đối đế quốc chiến tranh (1/8)
- Ngày Quốc tế phụ nữ
- Ngày sinh của lãnh tụ V.I. Lênin

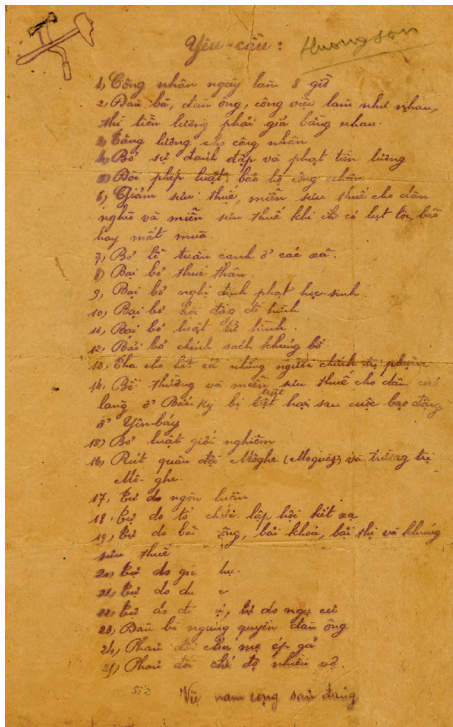

Truyền đơn của Tổ chức Hội Việt Nam cách mạng thanh niên gửi cho Hoa Kiều và Chính phủ Quốc dân Đảng, yêu cầu thả những người Việt Nam bị bắt ở Quảng Châu năm 1929

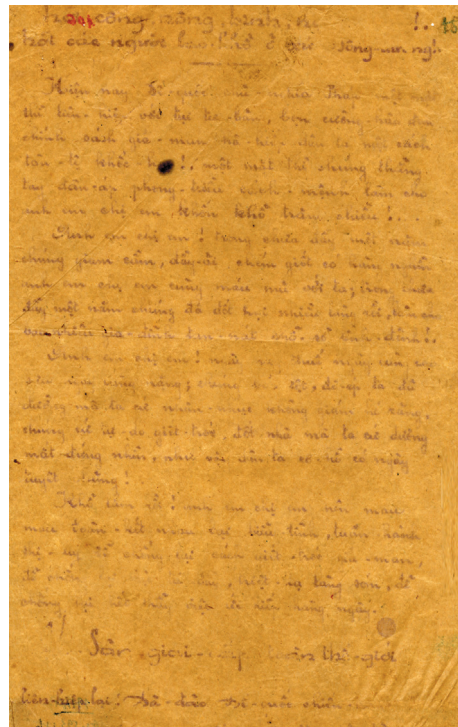
Kêu gọi “ Giai cấp vô sản toàn thế giới liên hiệp lại:

- Ủng hộ Liên bang Xô viết, ủng hộ Đảng Cộng sản Đông Dương

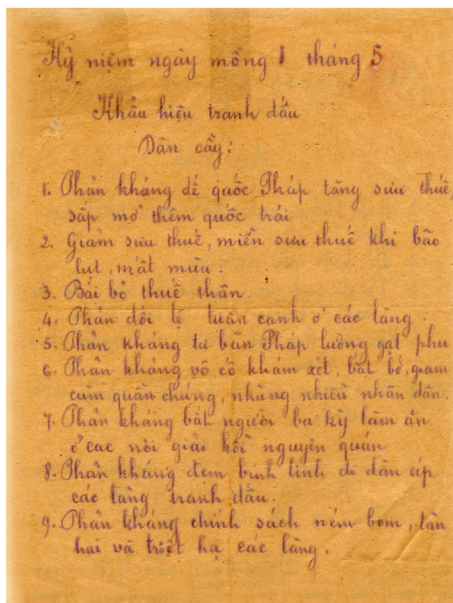
- Hưởng ứng Xô Viết - Nghệ Tĩnh, ủng hộ các cuộc khởi nghĩa Bắc Sơn, Nam Kỳ, Biên biển Đô Lương.

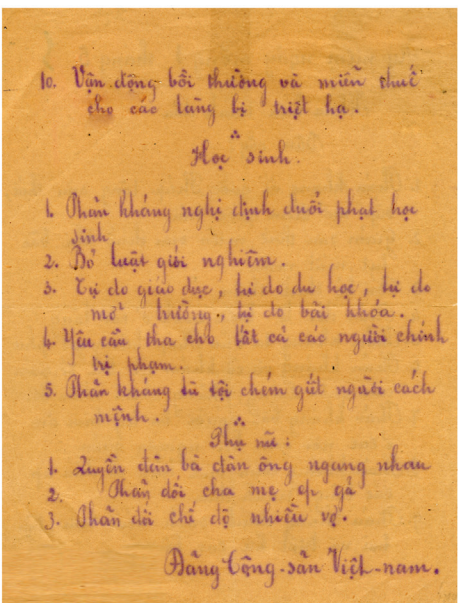
Truyền đơn của Đảng Cộng sản Việt Nam đòi bãi bỏ chế độ hà khắc của thực dân Pháp năm 1930

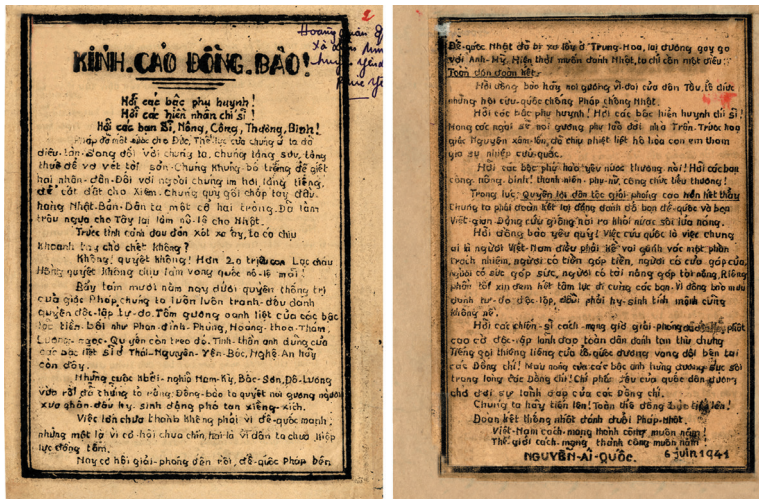
Truyền đơn của Đảng Cộng sản Việt Nam tố cáo tội ác của đế quốc phong kiến và kêu gọi chống áp bức bóc lột năm 1930

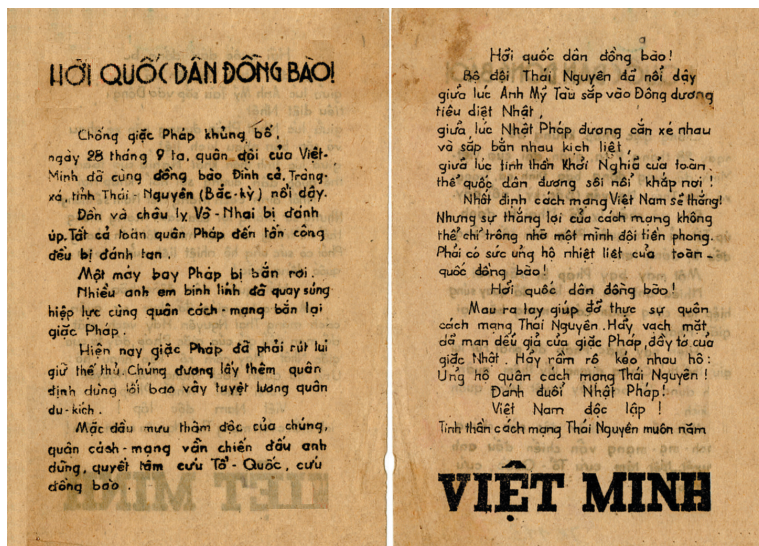
Truyền đơn in nội dung khẩu hiệu đấu tranh của Đảng Cộng sản Việt Nam nhân dịp kỷ niệm ngày 1/5/1930

Đặc biệt một phần trong sưu tập này là những bản truyền đơn giai đoạn 1941 đến trước tháng 9/1945. Thời kỳ này gắn với sự ra đời của Mặt trận Việt Minh và Trung đội Cứu quốc quân tiến tới thành lập Đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân - lực lượng tiền thân của Quân đội nhân dân Việt Nam. Một trong số bản truyền đơn đáng chú ý là *Kính cáo đồng bào* ngày 6/6/1941, ký tên Nguyễn Ái Quốc, nghĩa là sau hơn 5 tháng Người về nước. Chỉ ngót 600 chữ, bản kính cáo vừa như lời tự sự trước cảnh “đân ta một cỏ hai trồng”, vừa chứa đựng niềm tự hào về một dân tộc anh hùng, không khuất phục bất cứ thế lực nào, lại như một lời hịch non sông, kêu gọi toàn dân đoàn kết đánh đổ đế quốc, việt gian, giành độc lập cho dân tộc.

Truyền đơn ‘Kính cáo đồng bào’ của đồng chí Nguyễn Ái Quốc viết ngày 6/6/1941

Truyền đơn, Việt Minh kêu gọi toàn thể quốc dân đồng bào ủng hộ kháng chiến đánh đuổi Nhật-Pháp, năm 1945

Tóm lại sưu tập truyền đơn là nguồn tư liệu sinh động và quý giá về thời kỳ hoạt động gian khổ mà hào hùng của Đảng ta . Với nội dung tuyên truyền, cô đọng vừa đa dạng, phong phú, ngắn gọn, vừa mang đầy đủ tính chất giáo dục, tính thời sự, định hướng nhân dân đấu tranh chống lại thực dân Pháp và tay sai, chúng ta có thể khẳng định vị trí, vai trò quan trọng của công tác tuyên truyền trong tiến trình cách mạng Việt Nam. Thông qua hình thức tuyên truyền bằng truyền đơn, Đảng Cộng sản Việt Nam đã từng bước nâng cao vai trò lãnh đạo của mình, tập trung được lực lượng quần chúng cách mạng, xây dựng khối Đại đoàn kết toàn dân tộc cổ vũ, khích lệ niềm tin, tinh thần đấu tranh của nhân dân, góp phần làm nên các cao trào cách mạng để cuối cùng là cuộc Tổng khởi nghĩa tháng Tám, lập nên nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa năm 1945.

REVOLUTIONARY LEAFLET - AN EFFECTIVE FORM OF STRUGGLE OF THE VIETNAM COMMUNIST PARTY PRIOR TO 1945

Hoang Ngoc Chinh

Right after its establishment, the Communist Party of Vietnam paid great attention to the propaganda and revolutionary campaign. The Party's propaganda and revolutionary campaign were conducted out in flexible ways, adapted to the historical context in each period. In particular, the use of leaflets to propagate the revolution was a popular form, suitable for the characteristics and historical circumstances prior to 1945.

For 15 years (1930-1945), along with the secret press, the revolutionary leaflets of the Party played an important role in propagating and persuading people to raise the August Revolution.

The Communist Party's leaflets before 1945 were valuable and vivid sources of information about the arduous and heroic historical period. The success of the August Revolution was the evidence confirming the important role of propaganda in the history of Vietnam revolution.